

HÁBER PÉTER¹**Az Egyesült Államok új nemzetbiztonsági stratégiája és az aszimmetrikus hadviselés összefüggései****Connection between the new national security strategy of US and asymmetric warfare****Absztrakt**

A tanulmány bemutatja a stratégiai dokumentumok készítésének elméletét, valamint a nemzetbiztonsági és katonai stratégiák sajátosságait. Szemlélteti az amerikai stratégia alkotás általános folyamatát, majd röviden ismerteti az Amerikai Egyesült Államok aktuális stratégiai dokumentumait. Végül a szerző elemzi a stratégiai dokumentumokban meghatározott célok és az aszimmetrikus hadviselés közötti összefüggéseket.

Kulcsszavak: stratégiai dokumentumok, nemzetbiztonsági és katonai stratégiák, az USA stratégiai dokumentumai, aszimmetrikus hadviselés.

Abstract

The study demonstrates the theory of creating strategic documents, and the characteristics of the national security and military strategies. It illustrates the general process of American strategy making, and then briefly describes the current strategic documents of the United States. Finally, the author analyzes the connection between the goals defined in the strategic documents and the asymmetric warfare.

Keywords: strategic documents, national security and military strategies, current strategic documents of USA, asymmetric warfare.

¹ Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola, doktorandusz hallgató/National University of Public Service, Doctoral School of Military Sciences, PhD student, E-mail cím: hpeter.1918@gmail.com

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A STRATÉGIAI DOKUMENTUMOK KÉSZÍTÉSÉNEK ÁLTALÁNOS ELVEI

A stratégiai dokumentumok az érdekérvényesítés főbb területein kapcsolódnak az államok nemzeti szintű politikájához. E dokumentumok alapját egy adott országban az éppen hatalmon lévő politikai vezetésnek a nemzetközi kapcsolatokról, a gazdasági és katonai szövetségi rendszerekről, a globális, a regionális és a helyi biztonságról, valamint ennek területenkénti helyzetéről, de kiemelten a konkrét ország biztonságát fenyegető tényezőkről kialakított véleménye jelenti.

Egy ország, nemzet biztonságpolitikája az állam politikai tevékenységének azon része, amellyel a nemzeti biztonság fő céljait akarja megvalósítani. Ennek egyik alapvető eszköze olyan nemzeti és nemzetközi politikai feltételek megteremtése, amelyek elősegítik a fontos nemzeti értékek megvédését, esetleges bővítését, fejlesztését a létező és potenciális vetélytársakkal, ellenségekkel szemben. Ezek tételes, deklaratív megfogalmazása található még a nemzeti stratégiai dokumentumokban.

A legmagasabb szintű stratégiai dokumentumok képet adnak az ország nemzetközi környezetéről, a nemzetközi rendszerben elfoglalt helyéről. Meghatározzák szövetségeseit és a nemzetközi közösség azon tagjait, akikkel érték- vagy érdekközösséget alkot, potenciális ellenségképét, az érzékelt vélt vagy valós fenyegetéseket, és vázolják azokat a képességeket, amelyek kialakítása, megléte szükséges e kihívások sikeres vállalásához. Megjelenítik, hogy az ország milyen koncepcióban kívánja biztosítani a nemzeti hatalom gazdasági, diplomáciai és katonai eszközeinek alkalmazását a nemzeti célok elérésére. Ennek elsődleges és legalapvetőbb szintű megtestesítője a Nemzeti Biztonsági Stratégia, amelyhez kapcsolódva, abból levezetve ágazati stratégiák sora írja, írhatja elő a már konkrét lépéseket.²

Az ágazati stratégiák közül a katonai stratégiát emelném ki, amelynek meg kell jelenítenie, hogy az alapvető nemzeti érdekek és értékek védelme, az ország biztonságának szavatolása és a nemzeti érdekérvényesítés területein milyen feladatok vannak, amelyeket a haderőnek kell megoldania, illetve milyen módon kell a fegyveres erőket felkészíteni ezeknek a feladatoknak a megoldására (szervezet, fegyverzet, kiképzés, haditechnika, harceljárások).

A NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIA³

A legmagasabb állami szintű stratégiát általában nemzeti biztonsági stratégiának nevezük, amelynek kidolgozása a kormány felelőssége. A stratégia lényegét az alkotmány, az állam bel- és külpolitika célkitűzéseit rögzítő dokumentumok, a nemzetközi szerződésekben, illetve az ország szövetségi rendszerében vállalt kötelezettségek, valamint a válság-

² Csiki Tamás: A stratégiai dokumentumok rendszere. In.: Nemzet és Biztonság – 2008/8.

http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/csiki_tamas-a_strategiai_dokumentumok_rendszere.pdf
(Letöltés ideje: 2015.06.11.) p.76.

³ Csiki i.m. pp.77-78

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

kezelésre és konfliktus-megelőzésre vonatkozó alapelvek kell, hogy adják. Gyakorlati szempontból az ország geopolitikai és geostratégiai elhelyezkedése, a biztonsági környezet főbb jellemzői, az ország biztonságát potenciálisan fenyegető veszélyek, válságok, konfliktusok, valamint az ország rendelkezésére álló erők, eszközök, szervezetek, a gazdasági potenciál, tehát a honvédelem meglévő rendszere határozza meg. Az ilyen jellegű alapküldetéssel szemben követelmény, hogy:

- fogja át az ország biztonságának, védelmének valamennyi meghatározó területét;
- vegye figyelembe a potenciális ellenség politikai, stratégiai céljait;
- számoljon az ország mindenkorai politikai, gazdasági, katonai helyzetével, lehetőségeivel;
- békében csak a legszükségesebb humán és anyagi tőkét vonja ki a nemzetgazdaságból;
- vegye figyelembe a szövetségi kötelezettségeket.

A nemzeti biztonsági stratégia tartalmazza tehát:

- az állam alapvető értékeit és érdekeit;
- a biztonsági környezet aktuális értékelését, hangsúlyozva az érzékelt fenyegetéseket, kockázatokat, kihívásokat;
- az ezekre történő reakció feladatait, összhangban az állam céljaival;
- valamint a stratégiában foglalt megvalósításához rendelkezésre álló eszközöket.

A biztonság átfogó értelmezéséből eredően a nemzeti biztonsági stratégia rendelkezik azoknak az ágazati stratégiáknak az elkészítéséről is, amelyek a gyakorlatban megvalósítják az állam külső és belső biztonsága fenntartásának módjait. Ezek többek között lehetnek katonai, nemzetbiztonsági, rendvédelmi, gazdasági-pénzügyi, energetikai, külkapcsolati, humán erőforrás-fejlesztési, szociálpolitikai, informatikai és információvédelmi, katasztrófavédelmi és környezetbiztonsági ágazati stratégiák, amelyek akkor eredményesek, ha kidolgozásuk és alkalmazásuk összehangoltan valósul meg.

A stratégiai dokumentumokban megnevezett nemzeti értékeken azokat az alapvető elveket értjük, amelyek az állam társadalmi, politikai és fizikai létét határozzák meg. A nemzeti értékek megfogalmazása akkor helyes, ha azok annyira alapvetőek, illetve létfonosságúak, hogy megszüntetésük vagy radikális megváltoztatásuk lényegében módosítaná az állam vagy a benne működő politikai rendszer jellegét.

A stratégia legfontosabb része az optimális célok és feladatok megállapítása. A kijelölt céloknak és feladatoknak a lehető legszigorúbban a realitások talaján kell állnia, és a tervezhetőség elősegítése érdekében meghatározásukkor alkalmazkodnia kell az ország képességeihez, lehetőségeihez és teherbírásához.

A nemzeti biztonsági stratégia elméletileg az összes rendelkezésre álló eszközzel és erőforrással számol. Az eszközöket három csoportba lehet sorolni:

- a nemzeti hatalom gazdasági eszközei (pénzellátás, adók, kormányzati kiadások, kereskedelmi egyezmények, szubvenciók és szankciók, külföldi segélyek);

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

- diplomáciai eszközök (szövetségek, koalíciók, tárgyalások, nemzetközi intézményekben való részvétel);
- katonai eszközök (fegyveres erők, atom-űtőerő).⁴

NEMZETI KATONAI STRATÉGIA⁵

A nemzeti katonai stratégia a legfontosabb az ágazati stratégiák közül, amelyet minden stratégia terveket készítő ország kidolgoz. Általános értelemben a nemzeti katonai stratégia az erőforrások, valamint a fegyveres erők fejlesztésével és alkalmazásával kapcsolatos komplex nézet- és tevékenységrendszer. Célja, hogy maximálisan szolgálja a nemzet biztonságát a katonai védelmi feladatok sikeres, hatékony és megbízható végrehajtását, illetve a stratégiai célok megvalósítását, ha ahhoz katonai erő alkalmazása szükséges.

Az atom és/vagy tömegpusztító fegyverekkel, hadászati csapásmérő erőkkel, valamint „kozmosz erőkkel” – vagy más elnevezésű, de azonos rendeltetésű csapatokkal – rendelkező államok erre a szervezetre vonatkozó stratégiáikat külön-külön dokumentumokban is megfogalmazhatják, de azok csak az alkalmazásuk elveire vonatkozhatnak, a nemzeti biztonsági és a nemzeti katonai stratégiákban megfogalmazott értékek és célok védelme és megvalósítása érdekében.

A katonai stratégia csak és kizárólag a nemzet biztonságának és a nemzeti érdekek érvényesítésének azon aspektusaival foglalkozik, amelyek katonai erők vagy eszközök bevetését, felhasználását igénylik a nemzeti önerőn és a szövetségi együttműködésen alapulva. A nemzeti katonai stratégia tükrözi az állam bel- és külpolitikai céljainak megfelelő biztonságpolitikai és katonai törekvéseket, amelyeket a nemzeti biztonsági stratégiából vezet le.

A katonai stratégia teljes egészében a politikai akarathoz van alárendelve, amely a biztonsági környezet által támasztott igények alapján határozza meg a fegyveres erők céljait, feladatait, fejlesztésének irányait és a jövőben kialakítandó képességeit.

Ennek megfelelően a nemzeti katonai stratégia elsősorban a katonapolitikai helyzet értékelésére és a katonai jellegű válságok elemzésére koncentrál. Az általános geostratégiai helyzeten túl értékeli az ország geopolitikai régióján, a stratégiai érdekszféráján, illetve a szövetségi rendszerén belül az állami és nem állami szereplők közötti konfliktusok valószínűségét, az aszimmetrikus kihívásokat, valamint az államon belüli feszültségek fokozódásának, válságok kialakulásának esélyeit, és ezek kezelése során a fegyveres erőkre háruló feladatokat.

A katonai stratégia konkretizálja az egyes feladatokat, az alkalmazás várható körülményeit, a hadviselési módokat és a szükséges eszközrendszert, azaz:

- megnevezi a haderő feladatait, a lehetséges szövetségeseket;
- meghatározza a fegyveres erők feladatait és szerepét az együttműködési formák kialakításában és fejlesztésében;

⁴ Csiki i.m. p.79.

⁵ Csiki i.m. p.80.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

- a szövetségi rendszerhez való tartozásból eredő békeidejű és harci feladatokat;
- megalkotja az ország védelmi koncepcióját;
- megszabja a védelemhez szükséges fegyveres erők nagyságát és felkészítését;
- meghatározza az esetleges fegyveres küzdelem természetét, méreteit, módját, és ennek alapján a fegyveres erők szervezetét, haditechnikai ellátását, mozgósításának menetét.⁶

A katonai stratégia felméri meghatározott feladatok végrehajtásához, illetve a fegyveres erők rövid és hosszú távú fejlesztéséhez szükséges erőforrásokat, és javaslatot tesz ezek haderőn belüli elosztásához. A katonai stratégia specifikus részét képezheti a stratégiai felülvizsgálat, amelynek eredményei alapján felmérhető a fegyveres erők alkalmazási képessége, valamint ha szükséges a haderő átalakítás és -fejlesztés irányai.

AZ AMERIKAI STRATÉGIAALKOTÁS MODELLJE

A stratégiák fejlődése, változása a történelem folyamán jelentős hatással volt a mindenkorin nemzetközi biztonsági struktúrákra. A nagyhatalmak nemzeti biztonsági és nemzeti katonai stratégiái eltérő mértékű, de jelentős hatást gyakoroltak a kisebb államok és a különböző szövetségi rendszerek doktrínáira. Ezek közül kiemelkedik az Amerikai Egyesült Államok mindenkorin nemzeti biztonsági stratégiája, amely a bipoláris világrend alatt meghatározó módon, és azt követően is jelentősen befolyásolta a globális biztonsági rendszert.⁷

Ebben a tanulmányban megpróbálom bemutatni az amerikai stratégiaalkotás modelljének lényegét, amit egyszerűen a stratégia céljával, megvalósításának módjával és eszközeivel írhatunk le.

A STRATÉGIA KERETRENDSZERE

A témával foglalkozó amerikai kutató- és tanintézményekben a stratégiát koncepcionálisan úgy határozzák meg, mint a kitűzött, elérendő cél, a célhoz vezető út, valamint az eléréséhez szükséges eszközök viszonyrendszere. A cél a politika által meghatározott feladatok teljesítése, az eszközöket a rendelkezésre álló emberi, anyagi-technikai és pénzügyi források jelentik, a célhoz vezető út pedig azon módszerek összessége, ahogyan a hozzáférhető erőforrásokat összehangolják és felhasználják. Mindhárom összetevőhöz kapcsolódik egy kérdés. Mit akarunk elérni (cél)? Mivel (eszközök)? Hogyan, milyen módon kívánjuk a célt elérni (megvalósítás útja)?⁸

NAGYSTRATÉGIA

⁶ Csiki i.m. p.81.

⁷ Szegő László: Az amerikai stratégiaalkotás modellje – 2011. In.: Hadtudományi Szemle – 2011/1. http://epa.oszk.hu/02400/02463/00019/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2011_1_044-049.pdf (Letöltés ideje: 2015. 06.11.) p.44.

⁸ Szegő – p.44.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A stratégia tükrözi egy ország nemzeti érdekeinek a nemzetközi rendszerben történő érvényesítésének legáltalánosabb megközelítését. A nemzetek rendelkezésére álló eszközök a nemzeti erőforrások, amelyek – koncepciótól függő – három, illetve négy kategóriába sorolhatók. Ezek a politikai/diplomáciai, gazdasági, katonai és információs eszközök. Az, hogy miként csoportosítja és használja egy nemzet a nemzeti erőforrásokat, meghatározza a nemzeti stratégiai célok elérésének módját.⁹

A hidegháború vége és a nemzetközi biztonsági környezetben bekövetkezett más változások érvénytelenítették az elmúlt 50 évben megszokott érdekérvényesítési módszereket, ezért az Egyesült Államoknak át kellett értékelnie eddigi nemzeti stratégiáját. A feladat egy olyan új nemzeti biztonsági doktrína megalkotása volt, amely meghatározza az új globális és regionális biztonsági környezet kritikus pontjait, az aktuális célokat, valamint a célok eléréséhez szükséges eszközöket és módszereket, amelyek elősegítik a hidegháború utáni világrend békés, biztonságos kialakulását. A stratégiai környezet ilyen mértékű változása és átalakulása nem példa nélküli, de semmi esetre sem gyakori.

Bármilyen kialakuló új rendszerben a befolyásoló tényezők és erők négy alap kategóriába sorolhatóak: régi, de még releváns elemek; régi azonban már nem meghatározó elemek; új és alapvető elemek; új, de nem hangsúlyos elemek. A legnagyobb kihívás az új környezethez történő hatékony alkalmazkodás, hogy az ellensúlyozhassa a régi rendszer elhúzódó hatásait. *(A régi rendszer elemeinek túl gyors elhagyása esetén előfordulhat, hogy a régi rendszerből visszamaradó tradicionális kihívásra kell ismételten választ találni.)*¹⁰

AZ AMERIKAI STRATÉGIAALKOTÁS FOLYAMATA

A stratégiaalkotás előkészítéséhez a következő feladatokat indokolt elvégezni. A nemzeti biztonsági stratégia létrehozásához tisztázni kell, hogy az ország milyen szerepet (globális, vagy regionális vezető, aktív, passzív stb.) szándékozik betölteni a nemzetközi politikai rendszerben. Ennek meghatározását követően pontosítani kell az aktuális nemzetközi helyzet azon elemeit, amelyek a legáltalánosabb formájukban is fontosak az ország számára. Ez után az időszerű nemzetközi biztonsági rendszert szükséges elemezni azért, hogy a lehető legpontosabban meghatározzuk annak jellemzőit.

A stratégiai elemzés azoknak a nemzeti értékeknek a kiválasztásával kezdődik, amelyek alapján a nemzeti érdekeket meghatározhatjuk. Az alapvető nemzeti érdekek pedig determinálják a nemzeti stratégiai célok kijelölésének folyamatát. A nemzeti érdekek meghatározása nélkülözhetetlen része a stratégiai értékelésnek, mert csak ezt követően lehet megállapítani, hogy milyen kihívások, kockázatok és fenyegetések állnak ezeknek az érdekeknek a megvédése és a célok elérésének útjában. A kihívások, kockázatok és fenyegetések származhatnak a nemzetközi biztonsági és politikai rendszer résztvevőitől – állami

⁹ Szegő – p.45.

¹⁰ Szegő – p.46.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

vagy nem állami szereplőktől – vagy a nemzetközi eseményeket jelentősen befolyásoló történésektől, folyamatoktól, mint például ipari, természeti vagy humanitárius katasztrófa, proliferáció, globalizáció, illegális migráció stb. A nemzeti érdekek veszélyeztettségének meghatározása után vizsgálni kell, hogy az aktuális nemzeti biztonsági stratégia megfelelő-e az érdekek védelmére. A meglévő stratégia felülvizsgálata és a szükséges átalakítások meghatározása az új politikai és biztonsági környezetnek megfelelően egy új stratégia kialakításának alapját képezheti. Ennek keretében szükséges megvizsgálni a nemzeti stratégia egyéb elemeit is, azaz katonai stratégiai- és kockázatelemzést végrehajtani. A kockázatelemzés fontos része a stratégiakészítésnek, mert nincs olyan ország, amelyik korlátlan erőforrásokkal rendelkezne céljai eléréséhez, ezért fontossági sorrendet kell kialakítani a kitűzött célok között. Ehhez természetesen kompromisszumokat kell kötni, ez azonban veszélyeket rejthet magában, tehát nagyon körültekintően és alaposan kell mérlegelni mely területeken, mekkora kockázatot hajlandó egy ország vállalni.

A hidegháború után sokféle stratégiai koncepció modell született az Egyesült Államok szerepéről, de ezek közül a legismertebbeket Barry R. Posen és Andrew L. Ross fogalmazták meg. Ők a következő négy általános megközelítésen alapuló modellt határozták meg:

- neo-izolacionizmus;
- szelektív fellépés;
- kooperatív biztonság;
- és fölény (primátus).

A neo-izolacionizmus az elődöket követve úgy tartja, hogy Washingtonnak egy minimálisan aktív, főként defenzív szerepet kellene betölteni. A szelektív fellépés az Egyesült Államok kiegyensúlyozó szerepét hangsúlyozó tradicionális realista koncepciót követi. A fölényre építő koncepció a realizmus „extrém” ágának tekinthető, amely Amerika rendkívül aktív nemzetközi szerepvállalásával tartja fenntarthatónak az amerikai dominanciát a biztonsági környezetben. A kooperatív biztonság elmélete a Wilson-i idealizmus öröksége: a nemzetközi rendszerben más szereplőkkel gyakran és közvetlenül együttműködő, rendkívül aktív Amerikát feltételez az együttműködés és stabilitás támogatása érdekében.¹¹

Az új amerikai stratégiai dokumentumokban a korábbi általános kategóriák helyett már konkrétan, területenként (biztonság, gazdaság, környezet stb.) megnevezve határozzák meg a nemzeti érdekeket. Ezeket később a jelenleg érvényes stratégiai dokumentumok bemutatásakor részletezem.

¹¹ Szegő – p.46.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK STRATÉGIAI DOKUMENTUMAI

Az Egyesült Államok kongresszusa 1986-ban elfogadta az úgynevezett Goldwater–Nichols törvényt. A törvény meghatározta többek között a stratégiai tervezés szakaszait és dokumentumait is.¹²

A Stratégiát évente felülvizsgálják és a nemzetközi politikai helyzet elemzése alapján esetleg módosítják. Ennek megjelenési formája „Az elnök üzenete a Kongresszushoz az Unió helyzetéről” (State of the Union) című okmány. Fontos kapcsolódó dokumentumként jelenik meg az éves védelmi jelentés az elnöknek és a kongresszusnak (Annual Defense Report), amit a védelmi miniszter készít el, aki ágazati szintű beszámolókat ad a védelmi szektor helyzetéről és a Nemzeti Biztonsági Stratégia célkitűzései teljesülésének aktuális állapotáról. A nemzetvédelmi törvény (amit 1947-ben hoztak, és az 1986-os Godwater–Nichols törvény módosított) előírja, hogy a Nemzeti Biztonsági Stratégia a következő fő kérdésekre térjen ki:

- az USA nemzetbiztonsági céljaira és érdekeire;
- az USA külpolitikai és biztonságpolitikai elkötelezettségére;
- rövid és hosszú távú javaslatokra a politikai, gazdasági és nemzetbiztonsági képességek kialakítására;
- az USA képességére a Nemzeti Biztonsági Stratégia érvényesítése érdekében;
- minden más információra, amely hozzájárul a nemzeti biztonság erősítéséhez.

A kihívások, kockázatok és a fenyegetések értékelésekor az Egyesült Államok a különböző folyamatok és az esetleges, váratlan események figyelembevételével 15-20 éves távlatokban gondolkodik. A stratégiai rendszer megvalósításának, teljes ciklusidejének ezt az időtávot tekinthetjük.¹³

Az Egyesült Államok stratégia tervezései rendszere a fenti elvek alapján négy egymásra épülő, és egymással kölcsönhatásban lévő dokumentumból áll, amelyek meghatározzák a külpolitikai, haderő tervezési és alkalmazási irányelveket és az ezek megvalósításához szükséges erőforrásokat, valamint a különböző szintű dokumentumokban meghatározott célok elérésének módjait is. Ezek a meghatározó alapidokumentumok a következők:

- nemzeti biztonsági stratégia (National Security Strategy);
- nemzeti védelmi stratégia (National Defense Strategy);
- nemzeti katonai stratégia (National Military Strategy);
- valamint a négyévenkénti védelmi felülvizsgálati jelentés (Quadrennial Defense Review).

¹² Dobák Imre (szerkesztő): A nemzetbiztonság általános elmélete – 2014, Budapest, Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Nemzetbiztonsági Intézet 2014, p.13. – ISBN: 978 615 5305 49 8

<https://opac.unike.hu/webview?infile=&subj=8964&source=webvd&cgimime=application%2Fpdf%0D%0A>

(Letöltés ideje: 2015.06.11.)

¹³ Dobák i.m. p.14.

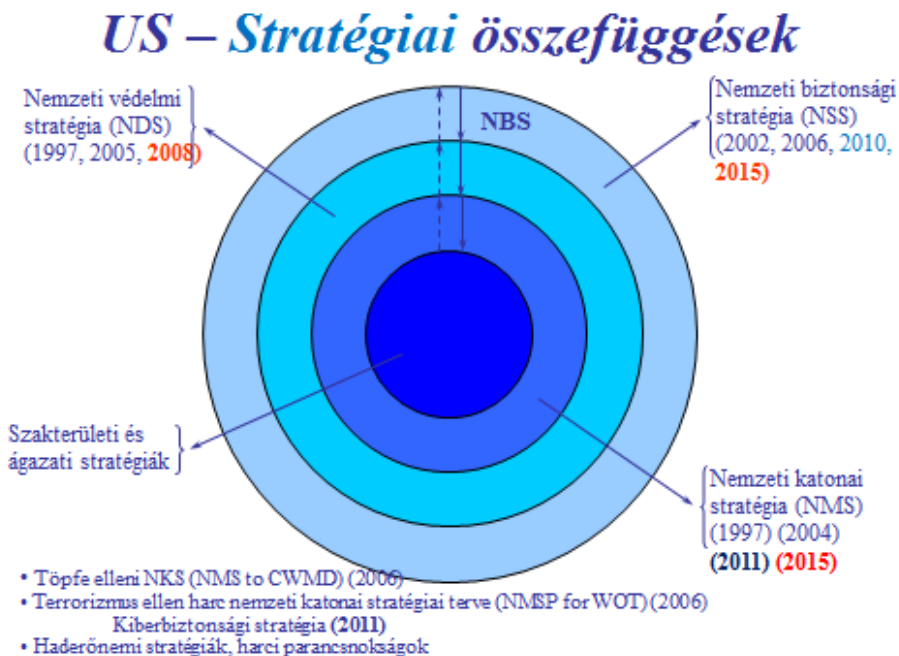
HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A fenti dokumentumok alapján készülnek a különböző haderőnemi, szakterületi és ágazati stratégiák. Az ágazati stratégiák közül az alábbiakat emelném ki:

- a hadászati rakéta és űrvédelmi stratégia;
- a tömegpusztító fegyverek elleni harc stratégiája;
- a terrorizmus elleni harc stratégiája;
- belbiztonsági stratégia;
- kritikus infrastruktúrák és nemzeti értékek védelmének stratégiája;
- információ megosztási és informatikai (kiber) alkalmazási és védelmi stratégiák, stb.

A fenti dokumentumok hierarchiájának és egymásra hatásának rendszerét az alábbi ábra szemlélteti.

(Forrás: Szenes Zoltán: „Az USA biztonságpolitikája” - NKE HDI (levelező) előadás ppt. 26.dia – 2015.03.31.)

Az Egyesült Államok legfontosabb, és az összes többi tervezési dokumentum számára irányadó stratégiája, a nemzeti biztonsági stratégia tervezetét a nemzetbiztonsági tanácsadó készíti el, amelyet az elnök a nemzetbiztonsági tanács tagjaival vitat meg.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

A Nemzetbiztonsági Tanács tagjai:

- Állandó, szavazati joggal bíró tagok:
 - az alelnök, a külügyminiszter, a védelmi miniszter, a pénzügyminiszter és az energiaügyi miniszter.
- Állandó tanácsadók:
 - a Vezérkari Főnökök Egyesített Bizottságának elnöke, a Nemzeti Hírszerzési Igazgató, a CIA igazgatója és a Nemzeti Kábítószer-ellenőrző Politika igazgatója.
- Rendszeres tagok:
 - a nemzetbiztonsági tanácsadó, az elnök segédtitkja (szárnysegédje), a helyettes nemzetbiztonsági tanácsadó, az igazságügy miniszter.
- További résztvevők (meghívhatók):
 - a belbiztonsági miniszter, az elnök jogi, illetve gazdasági tanácsadója, az USA ENSZ nagykövete, a költségvetési és menedzsment hivatal vezetője, a belbiztonsági tanácsadó;
 - mindenki más (miniszterek, magas rangú köztisztviselők, katonák) csak közvetlen érintettség esetén.

A Nemzetbiztonsági Tanácsban folytatott vitát követően a Nemzeti biztonsági Stratégiát az Egyesült Államok elnöke hagyja jóvá és Ő is írja alá.¹⁴

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK JELENLEG ÉRVÉNYBEN LÉVŐ NÉGY LEGFONTOSABB NEMZETBIZTONSÁGI DOKUMENTUMÁNAK RÖVID, VÁZLATOS ÖSSZEFOGLALÁSA

1. NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIA — 2015¹⁵

Az elég nehezen körvonalazható úgynevezett „Obama-doktrínát” a politikai elemzők a leggyakrabban a „stratégiai türelem”, a „szelektív beavatkozás és az „okos multilateralizmus” politikájaként írják le. A csak nemrég megjelent új doktrína részletes feldolgozása, elemzése és értékelése még nem történt meg, de nagyvonalakban a következő lényeges elemeket tartalmazza:

- Az Egyesült Államok vállalja és betölti nagyhatalmi vezető szerepét.
- Négy területen tűzi ki célul az amerikai stratégiai érdekek érvényesítését:
 - a szövetséges és partnerországok biztonságának megerősítése;
 - egy erős és növekvő, innovációra képes amerikai gazdaság létrehozása;
 - az egyetemes értékek tisztelete és megőrzése;

¹⁴ 1.) National Security Council - <https://www.whitehouse.gov/administration/eop/nsc/> (Letöltés ideje: 2015.06.24.)

2.) Szemes Zoltán: „Az USA biztonságpolitikája” NKE HDI (levelező) előadás, ppt 65.dia - 2015.03.31.

¹⁵ National Security Strategy – February 2015.

https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy.pdf (Letöltés ideje: 2015.06.24.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

- a szabályokat tiszteletben tartó nemzetközi rendszer fenntartása.¹⁶
- Lezártnak tekinti az előző évtized amerikai politikáját uraló két konfliktust, az iraki és az afganisztáni háborút.
- Szakít a nagyméretű külföldi háborús missziókkal, és sokkal nagyobb hangsúlyt fektet a szövetséges államokkal közös katonai fellépésre.
- Amennyiben lehetséges, diplomáciai úton próbál megoldást keresni a nemzetközi konfliktusokra.
- Az agresszorokat célzott gazdasági szankciókkal próbálják majd ellehetetleníteni, a megoldást az együttműködések, nemzetközi szövetségek és új egyezmények megkötésében és kialakításában látja.¹⁷
- Terrorizmus: célzott terroristaellenes műveletek előtérbe helyezése (dróntámadások, a különleges erők alkalmazása), kollektív fellépés „felelős partnerek” bevonásával, illetve a helyi erők felkészítése a terroristák elleni harcra, a politikai és katonai helyzet kezelésére.
- Közel-Kelet:
 - az izraeli-palesztin békefolyamattal kapcsolatban a „kétállami” megoldást támogatja;
 - az Arab Tavasz kapcsán megállapítja, hogy az napjainkra gyakorlatilag káoszba torkollott, ezért Tunézia, Líbia, Libanon, Jemen helyzetének megerősítését határozza meg célként;
 - Egyiptommal marad a stratégiai partnerség;
 - a stratégia egyik fontos célja, hogy olyan átfogó és ellenőrizhető megállapodást érjen el, amely biztosítja, hogy Irán nukleáris programja kizárólag békés célokat szolgáljon, ugyanakkor fenntart minden opciót annak érdekében, hogy megakadályozza Teheránt az atombomba létrehozásában.
- Oroszország: az új dokumentum megállapítja, hogy Oroszország ukrajnai agressziója világossá tette, hogy az európai biztonságot, a nemzetközi szabályok és normák betartását nem lehet adottnak tekinteni. Washington további szankciókat és „más intézkedéseket” helyez kilátásba az orosz agresszió feltartóztatására és addig fokozzák a nyomást Oroszországra, ameddig az rá nem kényszerül az iránymódosításra. A konfliktust kifejezetten olyan biztonsági kockázatnak tekinti, amely veszélyezteti a világrenDET.
- Kína: kölcsönösen előnyös kapcsolatokra törekszik az ázsiai térség legerősebb feltörekvő hatalmával, azonban Pekinggel kapcsolatban utal az emberi jogi fenn-

¹⁶ Obama a stratégiai türelem híve I. rész – Elekes Éva cikke Népszava online – 2015.

<http://nepszava.hu/cikk/1051460/1> (Letöltés ideje: 2015.06.24.)

¹⁷ Elkészült az új amerikai nemzetbiztonsági stratégia – Mészáros Tamás blogja – 2015
http://diplomaci.blog.hu/2015/02/20/elkeszult_az_uj_amerikai_nemzetbiztonsagi_strategia
 (Letöltés ideje: 2015.06.24.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

tartásokra és jelzi, hogy Washington minden szükséges lépést megtesz a Kína növekvő haderejének ellensúlyozására és a fenyegető kibert biztonsági kihívások megválaszolására¹⁸

- Az új stratégiai koncepció is fenntartja a korábban meghirdetett fordulatot az Ázsia és a Csendes-óceáni térség felé, hangsúlyozva a régiókhoz fűződő, hosszú távú gazdasági, biztonsági érdekeket. Az Egyesült Államok modernizálni akarja stratégiai partnerségét Japánnal, Dél-Koreával, Ausztráliával, a Fülöp-szigetekkel, illetve erősíteni stratégiai és gazdasági partnerségét Indiával.
- Kiemelt figyelmet kap a nukleáris fegyverek proliferációjának megakadályozás, valamint a kiberterrorizmus elleni fellépés.
- A stratégia „sürgető és növekvő fenyegetésként” írja le a klímaváltozást, és megerősíti, hogy az Egyesült Államok a jövőben növekvő szerepet kíván játszani a globális felmelegedés elleni nemzetközi erőfeszítésekben, valamint a pandémiával fenyegető ragályos betegségek megelőzésében.
- Az új stratégiai dokumentum jelentős negatívuma, hogy a fenti célokat nem állítja fontossági sorrendbe és azt sem határozza meg pontosan, hogy milyen módszerek alkalmazásával akarja az Obama-kormányzat elérni ezeket célokat.

Összefoglalva: vezetői szerep és óvatosság „Nem az a kérdés, hogy USA-nak vezetni kell-e, hanem az, hogyan tegye.”¹⁹

NEMZETI VÉDELMI STRATÉGIA — 2008²⁰

- A stratégiai környezet meghatározásakor a készítők azzal számoltak, hogy hosszú távon fennmarad a szélsőséges, erőszakos ideológiák és mozgalmak (al-Kaida) elleni harc, amelyek veszélyeztethetik a nemzetközi kapcsolatok intézményrendszerét is. Fennáll a nukleáris fegyverek és célba juttató eszközeiknek a proliferációja és más előre kiszámíthatatlan, szabálytalan kihívások megjelenése. Aggasztó Irán és Észak-Korea törekvése nukleáris és rakéta technológiájuk fejlesztésére, valamint destabilizáló hatásuk a szomszédos államokra. Kína továbbra is fejleszti haderejét, nagy távolságú csapásmérő és információs hadviselési képességeit, ami fenyegetést jelent, de lehetőség látszik arra is, hogy stratégiai partnerként segít a térség stabilitásának megőrzésében. Oroszország Észak-sarkvidéki igényei és folyamatos nyomásgyakorlása a szomszédos államokra azt

¹⁸ Elkészült az új amerikai nemzetbiztonsági stratégia – Mészáros Tamás blogja – 2015
http://diplomaci.blog.hu/2015/02/20/elkeszult_az_uj_amerikai_nemzetbiztonsagi_strategia
 (Letöltés ideje: 2015.06.24.)

¹⁹ Obama a stratégiai türelem híve II. rész – Elekes Éva cikke Népszava online – 2015.
<http://nepszava.hu/cikk/1051460/2> (Letöltés ideje: 2015.06.24.) A fenti felsorolás elemire vonatkozik.

²⁰ 1.) National Defense Strategy June 2008
<http://archive.defense.gov/pubs/2008NationalDefenseStrategy.pdf> - (Letöltés ideje: 2015.06.22.)
 2.) Kaiser Ferenc: „Az USA biztonságpolitikája” NKE HDI (levelező) előadás, ppt.225-226. dia - 2015.05.14.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

jelzi, hogy gazdasági helyzetének javulásával igyekeznek visszaszerezni korábbi hatalmi befolyásának jelentős részét. Az Egyesült Államok csak akkor tud megfelelő választ adni a fenti kihívásokra, ha fenntartja előnyét a hagyományos hadviselés területén és gyors ütemben fejleszti képességeit az aszimmetrikus hadviselés technikai és műveleti szektorában is.

A stratégia a következő célok elérését határozza meg: I.) A haza védelme; II.) Megnyerni a hosszú háborút; III.) Megteremteni a biztonságot; IV.) Meggátolni a konfliktusokat; V.) Megnyerni a nemzet háborút.

- A fenti célokat az alábbi módszerek alkalmazásával kívánják megvalósítani: 1.) A kulcs országok döntési lehetőségeinek előrejelzése; 2.) Meggátolni, hogy ellenfeleink tömegpusztító eszközökhöz jussanak, vagy használják őket; 3.) Megerősíteni és kiterjeszteni szövetségeseink és partnereink körét; 4.) Megvalósítani az USA stratégiai céljait és megtartani az akciószabadságot; 5.) Összehangolni és egységesíteni erőfeszítéseinket; 6.) Egy új összhaderőnemi struktúra létrehozása.
- Az NVS a célok reális megvalósíthatóságának megállapítása érdekében műveleti, a jövőbeni kihívásokról szóló haderőmenedzsment és intézményi kockázat elemzéseket is tartalmaz.
- Következtetések: a dokumentumban meghatározott stratégiai környezet hosszú konfliktusos, háborús időszakot jelez. Ezt sem a haderő önállóan, sem az Egyesült Államok egyedül nem lesz képes a kívánt eredménnyel megvívni, ezért szükségesség lesz az amerikai nép összefogására, valamint a szövetséges és partner országokkal történő szoros együttműködésre.

A 2008-as NVS céljait a következők szerint aktualizálták a 21. század igényeinek megfelelően²¹:

- a védelmi képességeket ki kell egyensúlyozni az irreguláris (aszimmetrikus) hadviselés, a légi fölény, a tengeri uralom megtartása, a rakétavédelem, az űrtechnológia, valamint a kibertérben folytatott védelmi és támadó harc területein;
- meg kell reformálni a beszerzési rendszert;
- új stratégiák kifejlesztése és a szükséges erőforrások biztosítása, hogy sikereket lehessen elérni a jelenlegi konfliktusokban;
- a szövetséges és partneri kapcsolatok megerősítése;
- elérni, hogy az állam képességeinek minél szélesebb spektrumát tudják igénybe venni a kívánt sikerek elérése érdekében.

NEMZETI KATONAI STRATÉGIA — 2011²²

- Amerika katonai vezető szerepének újradefiniálása.

²¹ Kaiser Ferenc: „Az USA biztonságpolitikája” NKE HDI (levelező) előadás, ppt.230. dia - 2015.05.14.

²² National Military Strategy of the United States of America 2011

<http://www.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2011-National-Military-Strategy.pdf>

(Letöltés ideje: 2015.06.22.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

- A stratégiai környezet értékelése: stratégiai, demográfiai trendek, fejlődés és biztonság, tömegpusztító fegyverek terjedése, globális javak, terek (űr és kibertér) és érdekek, nem állami szereplők és extrém ideológiák helyzetének áttekintése.²³
- Nemzeti érdekek érvényesítése, nemzeti katonai célok teljesítése: 1.) Az erőszakos szélsőségek elleni harc; 2.) Az agresszió elhárítása és a támadó legyőzése; 3.) A nemzetközi és regionális biztonság erősítése; 4.) A jövő haderőreformja a személyi állomány, a képességek és készenlét, a szárazföldi haderő, a haditengerészet, a légi erő, az űrvédelem, a kiber erők és a joint képességek területén.²⁴

3. NÉGYÉVENKÉNTI VÉDELMI FELÜLVIZSGÁLATI JELENTÉS²⁵ — 2014²⁶

- Kiterjed: a nemzeti védelmi stratégiára, a haderőstruktúrára, a modernizációs tervek, az infrastruktúrára, a költségvetési tervek és egyéb védelempolitikai kérdésekre.
- Tartalmazza: a biztonsági környezet és a védelmi stratégia értékelését, a „Joint Force” (JF) és a védelmi intézményrendszer kiegyensúlyozásának lehetőségeit, a költségvetési megszorításokból adódó következtetéseket és kockázatokat, az ambíciószintet, a fejlesztési prioritásokat, valamint az elnök összegzett értékelését.
- A jelentés megállapítja, hogy a védelem három stratégiai pillére a honi terület védelme, a globális biztonság javítása, illetve az erőketítés segítségével a gyors győzelem kivívása.
- A dokumentum az alábbi ambíciószinteket határozza meg:
 - egy nagyméretű, többfázisú regionális háború (hadjárat) megvívása;
 - valamint elrettentés egy másik régióban (vagy irreálisan nagy veszteség okozása az ellenségnek).
- Fejlesztési prioritások:

<ul style="list-style-type: none"> ○ kiber; ○ rakétavédelem; ○ nukleáris elrettentés; ○ űr; 	<ul style="list-style-type: none"> ○ légi és tengeri hadviselés; ○ nagypontosságú csapások; ○ ISR (hírszerzés, megfigyelés, felderítés); ○ anti-terrorista és különleges műveletek.
---	---

²³ Kaiser Ferenc: „Az USA biztonságpolitikája” NKE HDI (levelező) előadás, ppt.234. dia - 2015.05.14.

²⁴ Szenes Zoltán: „A globális amerikai szerepvállalás és a haderő transzformációja” NKE HDI (levelező) előadás, ppt 21.dia - 2015.04.14.

²⁵ Quadrennial Defense Review Report - 2014

http://archive.defense.gov/pubs/2014_Quadrennial_Defense_Review.pdf - (Letöltés ideje: 2015.06.22.)

²⁶ Kaiser Ferenc: „Az USA biztonságpolitikája” NKE HDI (levelező) előadás, ppt.181 - 185. dia - 2015.05.14.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

- A 2015. évi védelmi költségvetési terv növeli a kockázatokat, amelyek tovább emelkednek, ha a megszorítások 2016-ban is érvényben lesznek.
- Hatékonyabb irányítási rendszerre van szükség és fent kell tartani a kétszintű kötelezettségvállalást az állománnyal szemben, ami azt jelenti, hogy a legjobb ki-képzés és legjobb eszközöket kell biztosítani a személyi állománynak, valamint kompenzálni kell a katonákat és családtagjaikat az áldozatvállalásért.

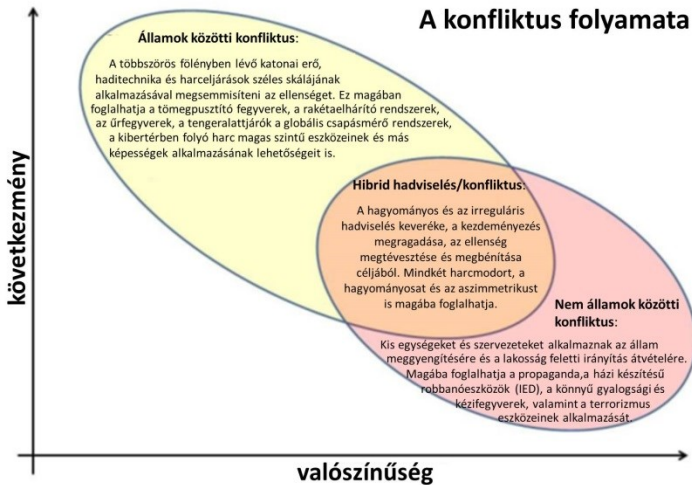
4. NEMZETI KATONAI STRATÉGIA — 2015²⁷

- A stratégiai környezet értékelésének kulcs elemei a globalizáció, a technológiai fejlődés gyors terjedése és demográfiai váltás, ami azt jelenti, hogy a fejlett országok lakossága folyamatosan öregszik a fejlődő régiókban viszont egyre nagyobb a 20-30 éves korosztály létszáma.
- A dokumentum Oroszországot, Iránt és Észak-Koreát nevezi meg konkrétan, mint olyan államokat, amelyek fenyegetést jelentenek a békére. Élesen bírálja Kínát is a területi igényei és a Dél-kínai-tengeren folytatott terjeszkedési politikája miatt. Ezek közül egyik országról sem feltételezik, hogy közvetlen katonai konfliktusra törekedne az Egyesült Államokkal vagy szövetségeseivel. Ennek ellenére mindegyikük súlyos kihívást jelent szuverenitására, a regionális biztonságra, valamint a nemzetközi közösség számára is.
- A katonai környezet értékelésekor megállapítják, hogy egy katonai nagyhatalommal folytatott államok közötti háború esélye továbbra is alacsony, de folyamatosan nő. Ezzel szemben közvetlen fenyegetést jelent a szélsőséges ideológiákat valló, nem állami szintű, de esetenként regionális hatással rendelkező szervezetek elleni harc. Fel kell készülni az olyan „hibrid” konfliktusok kezelésére is amilyen a Krím-félszigeten és Kelet-Ukrajnában alakult ki, ahol keveredik az állami és nem állami szintű résztvevők tevékenysége és az általuk alkalmazott módszerek is.

²⁷ National Military Strategy of The United States of America 2015.
http://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Publications/2015_National_Military_Strategy.pdf (Letöltés ideje: 2015.10.18.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

Forrás: *National Military Strategy of The United States of America 2015.*

- A dokumentum a különböző fejezeteiben tárgyalja az integrált katonai stratégiát, amelynek lényege az alapvető nemzeti érdekek, a nemzeti katonai érdekek és a katonai célok egységes rendszerbe foglalása. Foglalkozik a 2011-es katonai stratégiában is szereplő „Joint Force” és a fejlett globális integrált műveletek koncepcióival, valamint a globális szintű szövetségi és partneri hálózat fejlesztésével.
- Összefoglalva a stratégia megállapítja, hogy az elmúlt három-négy évben a globális zavarok jelentősen nőttek, miközben az Egyesült Államok katonai és technikai előnye csökkent. Napjainkban többszörös kihívással kell szembenézni, mert az állami és nem állami szintű szereplők, illetve regionális hálózatok egyszerre és egyidejűleg vannak jelen a különböző intenzitású összecsapásokban. A belátható jövőben inkább elhúzódó konfliktusokkal, mint gyorsan megoldható műveletekkel kell számolni. A siker jelentős mértékben attól függ majd, hogy a katonai megoldásokat milyen hatékonyan tudja majd támogatni az állam más eszközökkel, és hogy miként sikerül a célok megvalósítása érdekében bevonni a szövetséges és partner országokat, valamint összhangot teremteni közöttük.

Elemelve a fenti stratégiai dokumentumokat megállapítható, hogy az Egyesült Államok továbbra is meg akarja őrizni globális stratégiai elsőségét minden területen, így a katonai szférában is. Ezt az ország gazdasági nehézségei és a védelmi költségvetés több éven keresztül tartó már megvalósított és még tervezett csökkentése ellenére úgy kívánja megoldani, hogy csak a minimálisan szükséges mértékben és csak a legszükségesebb esetekben alkalmaz katonai erőt. Ezt a szándékot sikeresen csak úgy lehet megvalósítani, ha a fenti célok eléréséhez szükséges képességeket továbbra is fenntartja, és olyan területeken

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

csökkenti a jelenlegi képességeit, illetve a fejlesztés ütemét, amelyek nem befolyásolják rövidtávon a fenti célok elérését. Ezek az irányok már látszanak az új stratégiai dokumentumokban, illetve az ezekhez kiadott úgynevezett „frissítésekben”. A fentiek alapján úgy gondolom, hogy az Egyesült Államok az iraki és az afganisztáni háborúk, valamint a különböző válság régiókban lezajlott fegyveres összecsapások tapasztalatai alapján nem nagy szárazföldi hadműveletekkel akarja megoldani a válságokat. Azokban a konfliktusokban, ahol katonai beavatkozás válik szükségessé elsősorban – de nem kizárólagosan – a nagy pontosságú, nagytávolságú, légi és tüzérségi csapásmérés, valamint az aszimmetrikus hadviselés módszereit alkalmazva az adott régióban lévő szövetségeseit kívánja támogatni a hadviselés minden területén, beleértve a kibernetet is.

Ennek érdekében a közeljövőben a következő képességeket és csapatokat kívánja a jelenlegi szinten fenntartani és/vagy fejleszteni:

- hírszerzési és felderítési képességek;
- légielő és haditengerészet;
- erőkitétési és stratégiai szállítási képességek;
- tömegpusztító fegyverek és ballisztikus rakéták elleni védelem;
- globális, nagy pontosságú csapásmérési képesség;
- ember nélküli felderítő, csapásmérő és szállító kapacitás fejlesztése;
- erőkitétési és expedíciós képességek;
- a különleges erők létszámának és alkalmazási képességének fenntartása fejlesztése;
- az Afrika parancsnokság, valamint a Közel-Keleti és Dél-Kelet Ázsiai térségekben állomásozó csapatok létszámának és képességeinek fenntartása;
- a kiber térben folytatott védelmi és támadó jellegű képességek fejlesztése, felkészülés a világűrben történő fegyverkezésre;
- fokozottabb gondoskodás az aktív és nyugdíjas (rokkant) személyi állományról.

Figyelembe véve, hogy az Egyesült Államok jelenleg létszámban is az egyik legnagyobb, technikai fejlettségben pedig a világ legkorszerűbb haderejét tartja fent, amit az új doktrínák szerint tovább kíván erősíteni szövetségi rendszereinek fejlesztésével és bővítésével, levonható az a következtetés, hogy a belátható jövőben akár reguláris erővel, akár más fegyveres szervezetekkel szemben folytatott harctevékenysége csak aszimmetrikus jellegű lehet. Ez alól, csak a Kínával és az Oroszországi Föderációval vívott háború, vagy egy világméretű fegyveres konfliktus kirobbanása jelenthet kivételt, de ezeknek még hosszú távon is igen minimális a bekövetkezési valószínűsége.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. CSIKI Tamás: A stratégiai dokumentumok rendszere. – 2008. In.: Nemzet és Biztonság – 2008/8. http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/csiki_tamas-a_strategiai_dokumentumok_rendszere.pdf (Letöltés ideje: 2015.06.11.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

2. SZEGŐ László: Az amerikai stratégiaalkotás modellje – 2011. In.: Hadtudományi Szemle – 2011/1.
http://epa.oszk.hu/02400/02463/00019/pdf/EPA02463_hadtudomanyi_szemle_2011_1_044-049.pdf (Letöltés ideje: 2015. 06.11.)
3. DOBÁK Imre (szerkesztő): A nemzetbiztonság általános elmélete – 2014, Budapest, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Nemzetbiztonsági Intézet 2014, – ISBN: 978 615 5305 49 8
<https://opac.un-nke.hu/webview?infile=&subj=8964&source=webvd&cgimime=application%2Fpdf%0D%0A> (Letöltés ideje: 2015.06.11.)
4. MÉSZÁROS Tamás: Elkészült az új amerikai nemzetbiztonsági stratégia, blog - 2015
http://diplomaci.blog.hu/2015/02/20/elkeszult_az_uj_amerikai_nemzetbiztonsagi_strategia (Letöltés ideje: 2015.06.24.)
5. NYERGES Kristóf — Az Egyesült Államok hadseregének átalakítása – Nemzet és Biztonság 2010/10. [http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nyerges_kristof-az_egyesult_Allamok_hadseregnek_atalakitasa.pdf](http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nyerges_kristof_az_egyesult_Allamok_hadseregnek_atalakitasa.pdf) (Letöltés ideje: 2015.06.11.)
6. ELEKES Éva: Obama a stratégiai türelem híve I. rész
Népszava online cikk – 2015. <http://nepszava.hu/cikk/1051460/1> (Letöltés ideje: 2015.06.24.)
7. ELEKES Éva: Obama a stratégiai türelem híve II. rész
Népszava online cikk – 2015. <http://nepszava.hu/cikk/1051460/2> (Letöltés ideje: 2015.06.24.)
8. KAISER Ferenc: „Az USA biztonságpolitikája” NKE HDI (levelező) ppt. előadás,
Ideje: 2015.05.14.
9. SZENES Zoltán: „A globális amerikai szerepvállalás és a haderő transzformációja” NKE HDI (levelező) ppt. előadás – Ideje: 2015.04.14.
10. SZENES Zoltán: „Az USA biztonságpolitikája” NKE HDI (levelező) ppt. előadás
Ideje: 2015.03.31.
11. VARGA Gergely — Az Egyesült Államok globális politikájának új súlypontjai – Nemzet és Biztonság 2014/1. http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2014_1_03_varga_gergely.pdf (Letöltés ideje:2015.06.24.)
12. National Security Council - <https://www.whitehouse.gov/administration/eop/nsc/> (Letöltés ideje:2015.06.24.)
13. National Security Strategy – February 2015.
https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy.pdf - (Letöltés ideje: 2015.06.24.)
14. National Defense Strategy June 2008
<http://archive.defense.gov/pubs/2008NationalDefenseStrategy.pdf> (Letöltés ideje: 2015.06.22.)
15. National Military Strategy of the United States of America 2011
<http://www.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2011-National-Military-Strategy.pdf> - (Letöltés ideje: 2015.06.22.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2016. IX. évfolyam 1. szám

16. Quadrennial Defense Review Report – 2014
http://archive.defense.gov/pubs/2014_Quadrennial_Defense_Review.pdf (Letöltés ideje: 2015.06.22.)
17. National Military Strategy of The United States of America 2015.
http://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/Publications/2015_National_Military_Strategy.pdf - (Letöltés ideje: 2015.10.18.)